

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «АЛІЗАДА ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ALIZADA AND OTHERS v. UKRAINE)
(заява № 1100/14 та 2 інші)

Стислий виклад рішення від 16 вересня 2021 року

У цій справі згідно з твердженнями заявників кожен з них зазнав жорстокого поводження працівників правоохоронних органів під час затримання та з метою отримання зізнавальних показань у зв'язку з підозрою у скоєнні злочину. Двоє заявників також стверджували про неефективність проведення розслідування за їхніми скаргами. Незважаючи на скарги двох заявників на жорстоке поводження, прокуратурами не порушувалися кримінальні провадження за фактом жорстокого поводження або порушувалися та закривалися у зв'язку з відсутністю ознак такого поводження.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження з ними працівників міліції. Крім того, двоє заявників скаржилися на непроведення належного розслідування за їхніми відповідними скаргами, а також подали інші скарги за пунктами 1, 3 та 5 статті 5 Конвенції, пунктом 1 статті 6 Конвенції, статтею 8 Конвенції, статтею 13 Конвенції та статтею 1 Протоколу 1 до Конвенції.

Розглянувши скарги заявників за статтею 3 Конвенції, Європейський суд зазначив, що наведені заявниками описи обставин жорстокого поводження з ними є детальними і послідовними, та дійшов висновку, що держава несе відповідальність за це, отже було порушено статтю 3 Конвенції. Крім того, посилаючись на рішення у справі «*Каверзін проти України*», Європейський суд вказав, що небажання органів державної влади забезпечити оперативне та ретельне розслідування скарг на жорстоке поводження працівників правоохоронних органів становить системну проблему, і констатував порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

Щодо скарг першого заявника за статтями 6 та 13 Конвенції і статті 1 Протоколу 1 до Конвенції Європейський суд зауважив, що ця частина заяви є продовженням рішення у справі «*Бурмич та інші проти України*» і має розглядатися згідно з передбаченою у ньому процедурою, тобто вона має бути вилучена з реєстру та передана Комітету міністрів Ради Європи з метою її вирішення в рамках вжиття заходів загального характеру на виконання пілотного рішення у справі «*Юрій Миколайович Іванов проти України*».

Стосовно скарги третього заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції на свавільне незадокументоване затримання його з 19 до 21 листопада 2010 року працівниками Нікопольського відділу міліції Європейський суд, посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, визнав цю скаргу прийнятною та констатував порушення цього положення Конвенції.

Щодо решти скарг першого заявника за статтею 8 та 13 Конвенції на неналежне поводження з ним працівників міліції та неефективність наявних національних засобів юридичного захисту у зв'язку з цим, а також скарг третього заявника за пунктами 3 та 5 статті 5 Конвенції на незадокументоване тримання під вартою та відсутність відшкодування Європейський суд вказав, що він розглянув основні юридичні питання у заявах, і немає потреби в окремому розгляді прийнятності та суті цих скарг.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* прийнятними скарги, висунуті за матеріальним аспектом статті 3 Конвенції у всіх заявах, скарги, висунуті за процесуальним аспектом статті 3 Конвенції у заявах № 1100/14 та № 71568/14, а також скаргу, висунуту за пунктом 1 статті 5 Конвенції у заяві № 71568/14;
3. *Постановляє*, що було порушено матеріальний аспект статті 3 Конвенції у зв'язку зі скаргами, висунутими у всіх заявах;
4. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції у зв'язку зі скаргами, висунутими у заявах № 1100/14 та № 71568/14;
5. *Вирішує* вилучити з реєстру справ Суду частину заяви № 1100/14 щодо невиконання постанови від 13 травня 2011 року відповідно до підпункту «с» пункту 1 статті 37 Конвенції та передати її Комітету міністрів Ради Європи з метою її вирішення в рамках вжиття заходів загального характеру на виконання згаданого пілотного рішення у справі *Іванов*;

6. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції у зв'язку зі скаргою на незадокументоване затримання, висунутою у заяві № 71568/14;
7. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати питання прийнятності та суть інших скарг, висунутих за статтями 8 та 13 Конвенції у заяві № 1100/14 та за пунктами 3 та 5 статті 5 Конвенції у заяві № 71568/14;
8. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблицях в додатку, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
9. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.»